

vágó rajzot is közöl. A „konkrét táj“ követelményét azonban csakis a lakóhelyismerettel kapcsolatos mintázásokban lehet követni. A Cattaroi-öblöt, a Colorado kanyonját, vagy a hátráló eróziót az Andokban (kimondottan az *Andokban*) mint konkrét tájakat, nem lehet megmintázni a polgári iskolai földrajzórán. Az öblöt, a kanyont, a hátráló eróziót be lehet mutatni, de csak *általában*. Itt a cél a *fogalom tisztázása* s nem a tájrészlet *ábrázolása*. Az is túlzott kívánság, hogy a homokasztali kísérleteknél (forrás, völgyképződés, törmelékkúp keletkezése, suvadás) is csak „konkrét tájat“ kíván utánozni. (180—181. old.) A kísérlet semmikép nem fog a valóságos konkrét tájképre vezetni, mert a kis méretek és a homok természete ezt nem engedi meg. Csakis a folyamatot lehet szemléltetni, a valósághoz *hasonló* feltételek alapján. Így is hasznos a homokmunka. Fényképes ábrák mindenesetre meggyőzőbbek lettek volna e fejezetben, mint a rajzok.

A könyv szemléletességét teljessé teszi, hogy szerző az elméleti megállapításokat mindenütt példákkal magyarázza. A könyv ezért gyakorlatias. Vigyáznunk kell azonban az egyes tájak jellemzésében. A Kínai-alföldet pl. nem a lösztakaró jellemzi s nem ez tette a világ legsűrűbben lakott területévé. Ezt a területet nem lösztakaró fedi. Egyiptom nem „táj“, csak a Nílus völgye az. A folyó vízállási szélsőségei nem márc. és okt., hanem április—május (minimum) és szept. (maximum).

A közölt tanítási példák életszerűek. Egyik-másiknál talán sok az „előzetes“ és „utólagos“ munka, melyek „megnyújtják“ az órát.

A gyakorlati nevelőt sok érdekes és értékes szemponttal gazdagítja a könyv. Néhol szükség van a kissé hosszasan fejtegetett gondolatok sűritésére és rendezésére. De megéri a fáradságot. Nem akadhat olyan földrajztanár, aki bőséges hasznot ne meríthetne belőle.

Dr. Udvarhelyi Károly.

Kövessy Jenő: Számolás és mérés a mindennapi életben. Budapest. A Szent István Társulat kiadása, 1943. 283 l. Ára 6.80 P.

A tervszerű és eredményes tanítás alapfeltétele a tanításra való gondos előkészület. A közvetlen előkészület (az óravázlat elkészítése) a tanár részéről: a) a tanmenethez való illeszkedést, b) a tankönyvhöz való lényeges alkalmazkodást, c) a tanár birtokában és állandó használatában lévő jelesebb szakkönyveknek (összefoglaló munkának és vezérkönyvnek) az áttekintését és végül: d) a kérdéses ismeretanyagnak a tanítás szempontjából történendő tervszerű és módszeres benseő feldolgozását, bennünk élővé válását jelenti: A tanári módszeres előkészület szempontjából mind a négy tényező egyaránt fontos. A felsoroltak közül a c) tényező a tanár szakműveltségével van kapcsolatban. A tanár szakműveltségének alapjait egyetemi (főiskolai) tanulmányai kapcsán szerzi meg s azt továbbműveléssel teszi

rendszeressé és tudatossá. A továbbművelésnek legjobb támogatói a jelesebb szakkönyvek, a tanár szempontjából főleg azok, melyek az oktatás munkájával is kapcsolatban vannak. A tanítás szempontjából ilyen jeles szakkönyvnek kell tekintenünk Kövessy Jenőnek a közelmúltban megjelent: „Számolás és mérés“ című könyvét, melyet elsősorban a mennyiségtant tanító polgári iskolai tanárok, mint nélkülözhetetlen tanári segédkönyvet, a tanítás munkájában eredményesen és gyümölcsözően felhasználhatnak.

A könyvnek két része van. Az első rész 9 fejezete és a függelék a polgári fiúiskolai számtani (aritmetikai) tananyagának megfelelő ismereteket, a második rész pedig az elemi gyakorlati geometriai ismereteket tartalmazza. Az első rész tartalma: A számok és mértékek. Alapműveletek egész számokkal és tizedestörtekkel. Számolás közönséges törtszámokkal. Következtetési számítások. Arányos osztási feladatok. Százalékszámítás. Kötvényekre és pénzekre vonatkozó számítások. A gyakorlati élet körében alkalmazott néhány számítás. A függelékben: Egyszerű könyvelés. A számok összehasonlítása ábrázolással. A második rész tartalma: A vonalak, szögek és az egyszerű síkidomok. Felület- és területszámítások. Felszín- és köbtartalomszámítások.

Az egyes fejezetekben tárgyalt anyagrészeket a szerző a mennyiségtan szaktanárát jellemző alapossággal és precizitással tárgyalja, de különösen kiemelendő a könyv gyakorlati jellege, mert a gyakorlati alkalmazásoknál (Biztosítások, adók, illetékek, vámok; takarékpénztári számítások; értékpapírszámítás; ipari számítások; vasúti- és postaforgalom; állami és társadalmi gondoskodás a munkavállalatoknál; felület- és térfogatszámítások stb.) mindenütt a való élet gyakorlatának megfelelő adatokkal dolgozik s a vonatkozó számításokat is mindig a tényleges gyakorlatnak megfelelően mutatja be.

Kövessy Jenőnek a líceumok részére írt kiváló mennyiségtani tankönyveit is a körültekintető tervszerűség, gondosság s a gyakorlati számítások úzusszerű eljárásainak a való élet gyakorlatának teljesen megfelelő bemutatása jellemzi s ezek az értékek a most kiadott szép kiállítású könyvben is teljes mértékben érvényesülnek.

A könyv elsősorban a tanulni vágyó művelt közönség számára íródott, de éppen fenti értékeit tekintve, mint a gondos tanítás segédeszközét, azt a középfokú iskolák szaktanárai sem nélkülözhetik. Az a véleményünk, hogy ezt az értékes, gondos munkát, elsősorban a polgári iskolák mennyiségtani tanárainak, feltétlenül be kell szerezniök.

Kratofil Dezső.

Lovas László: Hogyan számolhatunk gyorsan és pontosan. (Debrecen, 1943. 36 lap.) Rövid bevezetés után a szerző a füzet címének megfelelően két főrészben (a pontosság, a gyorsaság) tárgyalja mondani-